

مثنوی معنوی نولکشوری*

سید امیر حسن عابدی

منشی نولکشور^۱ به اسلام خدمت بزرگی کرده و کتاب‌های بی‌شمار عربی و فارسی و اردو را انتشار داده، یعنی کتاب‌های مهمی را بارها به چاپ رسانده است. از میان آن‌ها مثنوی مولانا روم است که سه بار انتشار یافته است. بعلاوه هر وقت که یک کتاب از چاپخانه بیرون می‌آمد، شعرای وقت تاریخ انتشار آن را می‌سروده‌اند.

از یک نسخه چاپی مثنوی معنوی که در سال ۱۲۰۱ هـ / ۱۸۸۴ م. انتشار یافته، معلوم می‌شود که این تصنیف قبل^۲ در ۱۲۸۲ هـ / ۱۸۶۵ م. انتشار یافته و «فخر ماجد منشی کالکا پرشاد متخلص به موجود» ده تاریخ هجری و یک میلادی سروده است. مثلاً می‌گوید:

تاریخ بگفت سر عینی (۱۲۸۲ هـ).

علاوه بر موجود، شعرای ذیل هم تاریخ هجری یا میلادی طباعت کرده‌اند:

۱. «خوشنویس عدیم المثال، شاعر معجز مقال، صاحب خیالات اللطف منشی اشرف علی اشرف».
۲. «شاعر شکر فشان، طوطی گلزار هندوستان، منشی طوطی رام مرحوم متخلص به «شایان».
۳. «شاعر پخته کلام، اوج سخن را ماه دو هفته، منشی هر گویال متخلص به «تفته»، تلمیذ رشید مولانا غالب دهلوی».

* بخشی از مقاله استاد عابدی، استاد ممتاز فارسی دانشگاه دهلي، دهلي.

۱. ۱۸۳۶-۱۸۹۵ میلادی.

۴. "ناشر رنگین کلام، منشی خیالی رام متخالص به «خیالی»، شاگرد رشبند مولوی احسان الله ممتاز".

۵. "شاعر معرفت آگاه، تصوف دستگاه محو عشق الله باقی، شیخ محسن علی متخالص به «ساقی»".

۶. "شاعر نیر طبع سیدلاطمه مسحیه متخالص به «صفی»، تکمیل رشید شیخ مهدی

رجبله علی ذکری نهاده باید

۷. "همبایه قدسی و کلیم، میرزا اصغر علی خان متخالص به «نسیم دهلوی»".

۸. از تاریخ ذیل پیدا می شود که متنوی ثامبرده در سال ۱۲۹۱ که ۱۸۷۴ م شم انتباخته آنست: نسیم دهلوی ب لوحه ای رفته رله ب لوحه رفعی در کارهای لشنان و هنر بطبع شد موئس جان متنوی (۱۲۹۱-ه). هنری لشنان ب لوحه رفعی لکاهه رفعی

گذشته از این تواریخ همچایه طوسلی و کلیم، احمدک انوار عشیل تسلیم سهیمه اتفاق ای در طبع سابق تقریظ ذیل نوشتند: سالیم هنر عجم در حشمت ریشه فضیل ریشه

۹. مکرد گارلی که مفت خاک را ادارای بخشید، زمین را ساکن و خملک را مفترخی مشه نهاده قریدند: سرآواز لشنان کتابیش است ولایق محمد و نیایش به متنوی معنوی معنی بار لحال نالث به ماه سپتامبر ۱۸۸۴ عیسوی مطابق شهر ذیحجه سنه ۱۳۰۱... طبع فرموده باید ره

یکی از مزایای متنوی نولکشوری این است که خود متشی نیتو لکشور در تجلیل متنوی معنوی نیتو لکشور ذیل لواشروده است. پیش متشی نیتو لکشور فقط ناشر بایا طابع بوده، بلکه شاعر و صاحب ذوق و فارسی دان عالی و بر جسته هم بوده است: متشی هست: ۱.

حمد نذر کبریای ذوالجلال نور او شمس منزه از زوال پله سفیدا

۲. مخلصته و مه و ریشه ریشه نیتو لکشوره ایله ریشه نیتو لکشوره بکش بعله

نور آل پاک و اصحاب کبار عکس مهر از آینه شد بر جذان پله ای

۳. مخلصته را پیغی بیه ریشه دهنده هله مله ای نیخس و چهار کلاح هنچی بعله

بی ادب را گو بخلوت بار نیست عله جای تو بیدار شدید حی دار نیست دسته ای

*

هم غلط کردم که گفتم دار بود نردبان دار آن دلدار بود

لله بیله نیله لاشن ریس لغ نیمه نیمه مریم لله لاشن هاشمه نیه ریشه

نیمه کلبه ۵۷۸-۱۳۷۸

شد پسند خاطر از بد و شباب یا کتاب حسن یا حسن کتاب

*

همدمی مردم اهل کمال هست منظور دلم فی کل حال

*

بهر آن طبع مطابع کردہ ام کاملاً عصیر گردآورده ام
* کاملاً عصیر گردآورده ام

* مقصداً من صحبت اهل فن است زین تجارت بس همین نفع من است

*

* ملیکت پا

همچو احیا بس مطوق نسخه ها منطبع گردید با حسن و صفا

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

حق پرستان مذاهب اجمعین محترم اندرا خمیر حق گزین

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*

رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام رسانیده ام

*